

Oceny sytuacji finansowej gospodarstw domowych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Sposoby gospodarowania pieniędzmi i zagrożenie biedą	1
Obszary deprivacji materialnej	6
Warunki materialne gospodarstw domowych – oceny i przewidywania	9

W naszych badaniach od wielu lat monitorujemy zmiany zachodzące w położeniu materialnym polskiego społeczeństwa. Regularnie – co miesiąc – pytamy o ocenę warunków materialnych gospodarstw domowych oraz poziomu życia, a także o przewidywania w tym zakresie na najbliższy rok. Na ogół raz w roku pogłębiany tę problematykę, pytając o sposoby gospodarowania pieniędzmi oraz poczucie zagrożenia biedą¹.

Jak wynika z danych GUS, średnioroczny wzrost cen towarów i usług w roku 2022 wyniósł 14,4% i był najwyższy od ćwierćwiecza. W związku z wysoką inflacją po raz pierwszy od dziesięciu lat nastąpił spadek realnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw (o 1% r/r). Spadek realnych emerytur i rent był jeszcze większy (o 4,7% r/r w przypadku pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych i o 8,5% r/r w przypadku rolników indywidualnych)². Czy i jak zmiany te przełożyły się na poziom życia Polaków?

SPOSOBY GOSPODAROWANIA PIENIĘDZMI I ZAGROŻENIE BIEDĄ

Ponad połowa badanych, charakteryzując sposób gospodarowania pieniędzmi w swoim gospodarstwie domowym, deklaruje, że żyje na średnim poziomie – starcza im na co dzień, lecz muszą oszczędzać na poważniejsze wydatki (54%). Więcej niż co czwarty ankietowany ocenia, że żyje mu się dobrze lub bardzo dobrze – starcza mu na wiele bez specjalnego oszczędzania (24%) bądź też może sobie pozwolić na pewien luksus (3%). Co szósty deklaruje, że żyje skromnie – musi na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować pieniędzmi (16%), a bardzo nieliczni, że bardzo biednie – nie starcza im nawet na podstawowe potrzeby (2%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (395) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 marca 2023 roku na próbie liczącej 993 osoby (w tym: 58,0% metodą CAPI, 24,6% – CATI i 17,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. „Sytuacja społeczno-gospodarcza w kraju w 2022 roku”, GUS, styczeń 2023 r.

RYS. 1. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

- Żyjemy bardzo biednie – nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby
- Żyjemy skromnie – musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
- Żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
- Żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- Żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus
- Trudno powiedzieć

TABELA 1

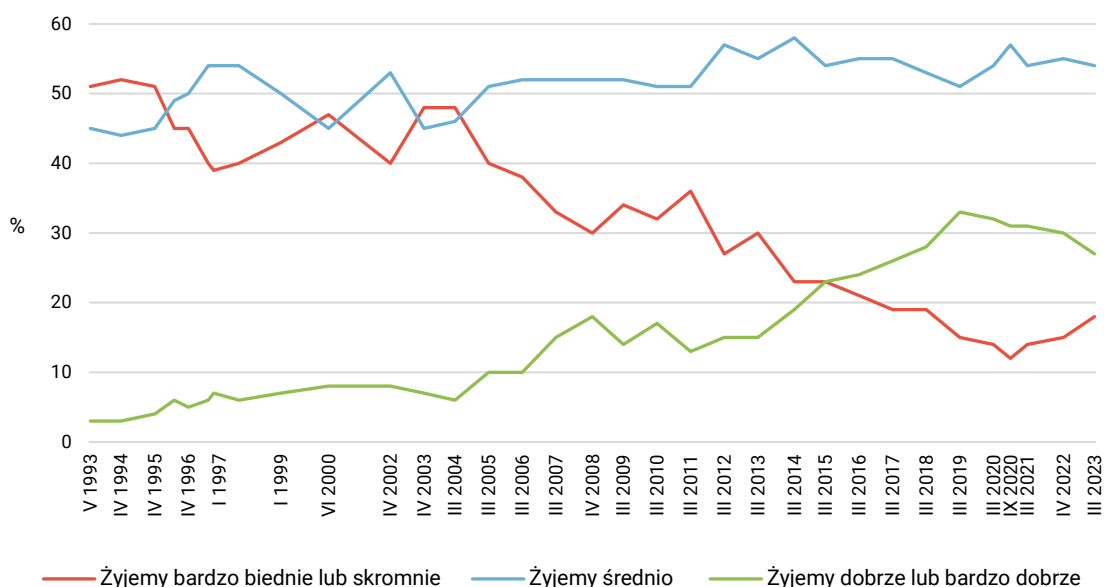
Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	III '06	III '07	IV '08	III '09	III '10	III '11	III '12	III '13	III '14	III '15	III '16	III '17	III '18	III '19	III '20	IX '20	III '21	IV '22	III '23
	w procentach																		
Żyjemy bardzo biednie – nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby	8	5	4	6	5	3	3	5	3	3	3	2	2	1	1	<0,5	1	1	2
Żyjemy skromnie – musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	30	28	26	28	27	33	24	25	20	20	18	17	17	14	13	12	13	14	16
Żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	52	52	52	52	51	51	57	55	58	54	55	55	53	51	54	57	54	55	54
Żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	9	14	17	13	15	12	15	14	17	21	21	24	26	30	30	28	28	27	24
Żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus	1	1	1	1	2	1	0	1	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1

W stosunku do ubiegłego roku oceny poziomu życia w niewielkim stopniu pogorszyły się. Zmniejszył się odsetek badanych deklarujących, że żyje im się dobrze lub bardzo dobrze (z 30% do 27%), a zwiększył tych, którym żyje się bardzo biednie lub skromnie (z 15% do 18%). W ciągu ostatnich kilku lat postrzeganie poziomu życia uległo pogorszeniu. Największy udział badanych, którym żyje się dobrze lub bardzo dobrze, rejestrowaliśmy w 2019 roku, natomiast najniższy odsetek deklarujących życie biedne lub skromne notowaliśmy w drugiej połowie 2020 roku. Pomimo pewnego pogorszenia w ostatnich latach, uwzględniając dłuższą trzydziestoletnią perspektywę, zauważyć można wyraźną poprawę. Do roku 2015 odsetki żyjących biednie lub skromnie były wyższe niż żyjących dobrze lub bardzo dobrze, a od 2016 roku niezmiennie przeważają odsetki tych drugich.

CBOS

RYS. 2. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Oceny poziomu życia zależne są w dużej mierze od dochodów przypadających na jedną osobę w gospodarstwie domowym. Badani o niższych dochodach *per capita* częściej deklarują, że żyją biednie lub skromnie, a o wyższych – bardzo dobrze lub dobrze. Jedynie wśród najlepiej sytuowanych, z gospodarstw domowych, w których dochody na osobę wynoszą co najmniej 4000 zł, większość deklaruje, że żyje im się dobrze lub bardzo dobrze. Osoby o niższych dochodach najczęściej twierdzą, że żyje im się średnio – starcza im na co dzień, ale muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy.

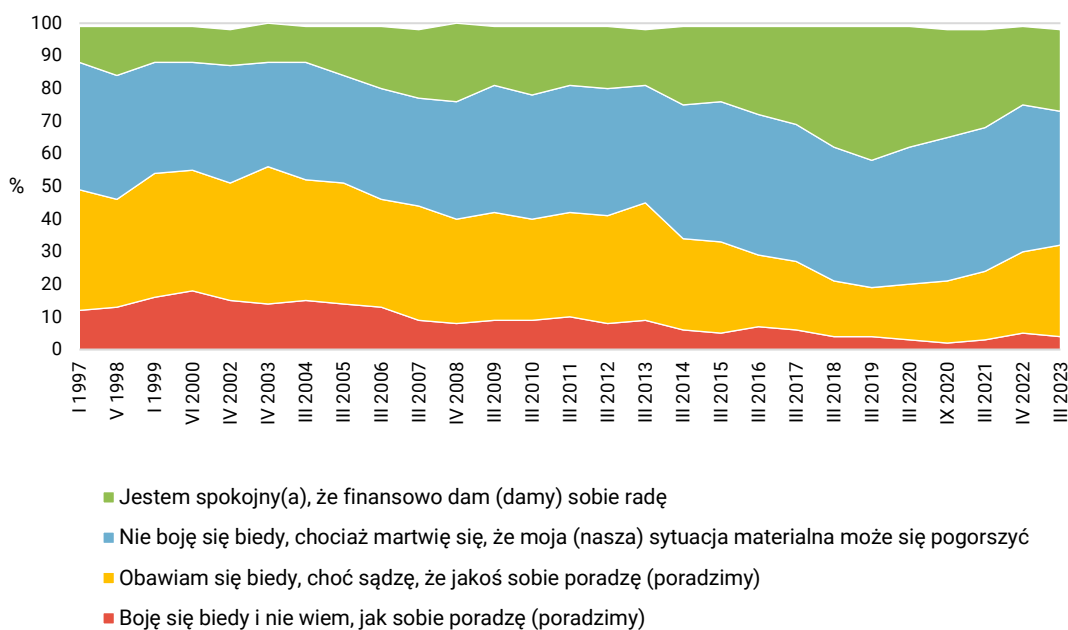
Postrzeganie poziomu życia zależne jest również od wieku i wykształcenia. Częściej zadowolone w tym obszarze wyrażają młodszy oraz lepiej wykształceni – deklaruje je ponad dwie piąte absolwentów wyższych uczelni (43%) i blisko dwie piąte najmłodszych badanych, w wieku 18–34 lata (37%). W grupach społeczno-zawodowych relatywnie najczęściej zadowolone ze swojego poziomu życia

wyrażają uczniowie i studenci (52%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (50%).

Obecnie blisko co trzeci respondent obawia się biedy (32%), w tym 28% uważa, że jakoś sobie poradzi, a 4% odczuwa bezradność. Ponad dwie piąte (41%) boi się pogorszenia sytuacji materialnej, a co czwarty (25%) jest całkowicie spokojny o swoją finansową przyszłość.

CBOS

RYS. 3. Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Po odnotowanym w ubiegłym roku wyraźnym wzroście obawiających się biedy (z 24% do 30%), w tym roku odsetek mających tego typu obawy wzrósł tylko w niewielkim stopniu (z 30% do 32%). Generalnie można zauważyć, że sukcesywnie od 2020 roku zwiększa się udział dorosłych Polaków obawiających się biedy, a odnotowany w tym roku odsetek wyrażających takie obawy jest najwyższy od 2015 roku.

Jednakże biorąc pod uwagę dłuższą, dwudziestopięcioletnią perspektywę, można stwierdzić, że obawy przed biedą bardzo wyraźnie zmalały. Najniższy w historii naszych badań poziom obaw i zarazem najwyższy odsetek całkowicie spokojnych o swoją finansową przyszłość zarejestrowaliśmy w roku 2019.

TABELA 2

Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?

	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	III '06	III '07	IV '08	III '09	III '10	III '11	III '12	III '13	III '14	III '15	III '16	III '17	III '18	III '19	III '20	IX '20	III '21	IV '22	III '23
	w procentach																		
Jestem spokojny(a), że finansowo dam (damy) sobie radę	19	21	24	18	21	18	19	17	24	23	27	30	37	41	37	33	30	24	25
Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że moja (nasza) sytuacja materialna może się pogorszyć	34	33	36	39	38	39	39	36	41	43	43	42	41	39	42	44	44	45	41
Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzę (poradzimy)	33	35	32	33	31	32	33	36	28	28	22	21	17	15	17	19	21	25	28
Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzę (poradzimy)	13	9	8	9	9	10	8	9	6	5	7	6	4	4	3	2	3	5	4
Trudno powiedzieć	1	2	0	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2

Poczucie zagrożenia biedą częściej niż pozostali deklarują badani niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (73%), a także o niższych dochodach *per capita*, nieprzekraczających 1999 zł (47%). Biedy obawia się zdecydowana większość żyjących skromnie lub bardzo biednie (63%). Ankietowani żyjący na średnim poziomie w większości nie boją się biedy, choć blisko połowa z nich obawia się pogorszenia sytuacji (46%). Z kolei ponad połowa żyjących dobrze lub bardzo dobrze jest spokojna o swoją finansową przyszłość (54%).

TABELA 3

Sposób gospodarowania pieniędzmi	Deklarowane poczucie bezpieczeństwa materialnego				
	Jestem spokojny(a), że finansowo damy sobie radę	Nie boję się biedy, choć martwię się, że nasza sytuacja może się pogorszyć	Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzimy	Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzimy	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Żyjemy skromnie lub bardzo biednie	3	33	47	16	1
Żyjemy średnio	18	46	32	2	2
Żyjemy dobrze lub bardzo dobrze	54	38	7	0	1

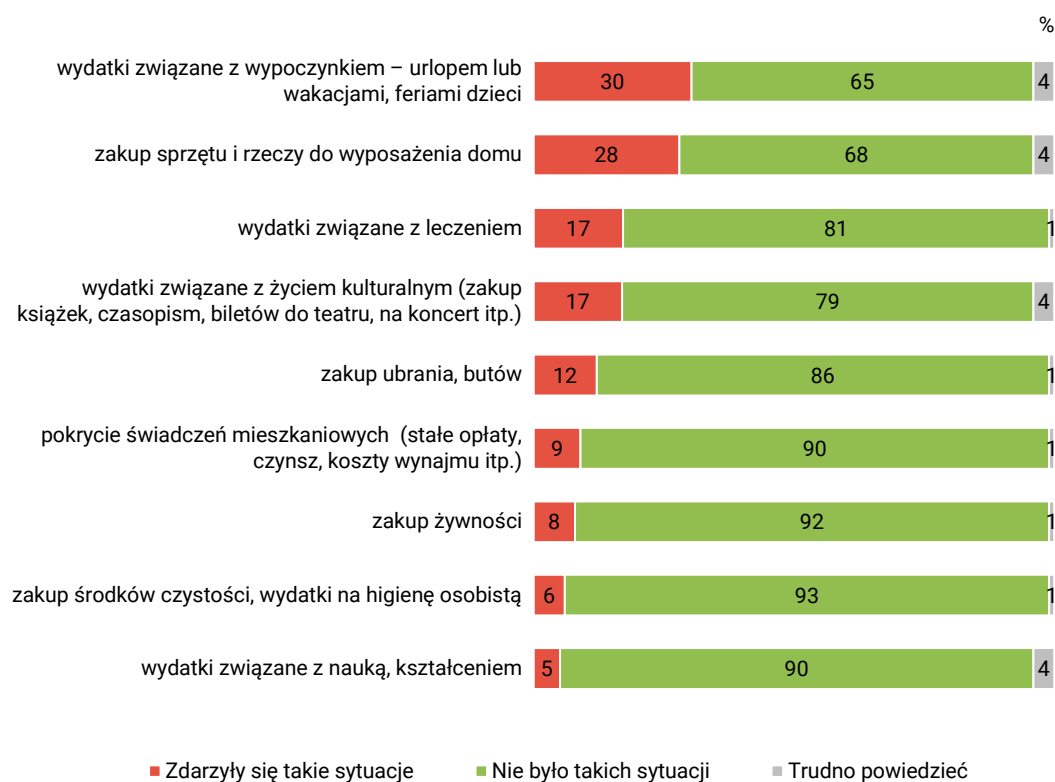
Z analiz wynika również, że stosunkowo rzadko na tle pozostałych grup społeczno-demograficznych biedy obawiają się młodszy respondenci (do 34 roku życia), mieszkańcy największych miast oraz absolwenci wyższych uczelni.

OBSZARY DEPRYWACJI MATERIALNEJ

W sondażu zapytaliśmy również o poziom zaspokojenia – względnie deprivacji – rozmaitych potrzeb, w znacznej mierze pokrywających się z obszarami objętymi definicją minimum socjalnego (z pominięciem wydatków na transport i łączność). Warto podkreślić, że minimum socjalne – w swych założeniach – uwzględnia nie tylko potrzeby biologiczne, lecz również utrzymanie więzi społecznych w czasie pracy, nauki i wypoczynku³.

CBOS

RYS. 4. Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:

W ciągu ostatnich dwunastu miesięcy badanym najczęściej brakowało pieniędzy na wydatki związane z wypoczynkiem (30% zadeklarowało, że w ich gospodarstwach domowych zdarzały się takie sytuacje), a w drugiej kolejności – na zakup sprzętu i wyposażenia domu (28%). Niemala grupa ankietowanych zadeklarowała, że w ciągu ostatniego roku w ich gospodarstwie domowym

³ <https://www.ipiss.com.pl/pion-badawczy-polityki-spolesczonej/o-minimum-socjalnym-i-minimum-egzystencji/>

ograniczano wydatki związane z leczeniem oraz życiem kulturalnym (po 17%). W dalszej kolejności oszczędzali na zakupie ubrań, butów (12%), a niewielu mniej nie starczało na pokrycie świadczeń mieszkaniowych (9%), zakup żywności (8%) oraz środków czystości (6%). Stosunkowo najrzadziej badani ograniczali wydatki związane z nauką i kształceniem (5%).

W stosunku do pomiaru z roku 2017 poziom zaspokojenia uwzględnionych w sondażu potrzeb zmienił się w bardzo niewielkim stopniu. Uwzględniając natomiast dłuższą perspektywę, dwudziesto-, a w przypadku niektórych potrzeb blisko trzydziestoletnią – odnotowujemy ogromną poprawę. Przykładowo: w 1995 roku 37% badanych deklaroowało, że w ich gospodarstwach domowych ogranicza się wydatki na zakup żywności, a obecnie odsetek ten spadł do 8%, 57% nie było stać na zakup ubrania, butów, natomiast obecnie 12% deklaruje takie ograniczenia. Szczególnie wyraźną, skokową poprawę rejestrowaliśmy w latach 2006–2010, a także 2014–2017.

TABELA 4

Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:

	Odpowiedzi twierdzące według terminów badań												
	XI 1995	IV 1996	X 1996	X 1997	IV 2002	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010	III 2011	III 2014	III 2017	III 2023
	w procentach												
wydatki związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci	-	-	-	-	60	59	57	59	41	45	41	33	30
zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	-	-	-	-	58	60	57	57	41	42	38	30	28
wydatki związane z leczeniem	37	39	39	35	36	39	37	36	25	27	21	17	17
wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)	47	48	43	42	41	44	42	44	26	28	25	16	17
zakup ubrania, butów	57	56	47	46	38	39	38	36	21	23	20	12	12
pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stałe opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)	-	-	-	-	-	32	29	24	18	19	18	10	9
zakup żywności	37	35	32	28	25	29	27	25	16	19	16	10	8
zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą	22	20	20	15	19	22	19	20	13	14	9	6	6
wydatki związane z nauką, kształceniem	22	20	21	22	20	23	22	21	12	12	11	5	5

Podobnie jak w roku 2017 ponad połowa badanych zadeklarowała, że w okresie ostatnich dwunastu miesięcy ich rodziny nie miały problemów z zaspokojeniem potrzeb w żadnym z uwzględnionych

obszarów (59%, wzrost o 3 punkty procentowe w stosunku do roku 2017). Mniej więcej co piąty ankietowany miał problem z pokryciem wydatków w jednej bądź w dwóch spośród analizowanych dziedzin (19%) i nieco większa liczba respondentów – w trzech lub więcej (22%).

TABELA 5

Poziom zaspokojenia lub deprywacji potrzeb rodzin	Wskazania respondentów według terminów badań							
	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010	III 2011	III 2014	III 2017	III 2023
	w procentach							
Badani, których rodziny nie miały problemów finansowych w żadnej dziedzinie	25	28	27	43	39	45	56	59
Badani, których rodziny miały problemy:								
– w jednej dziedzinie	9	10	10	13	13	11	11	10
– w dwóch dziedzinach	10	11	11	11	11	12	10	9
– w trzech dziedzinach	10	9	10	8	9	9	7	8
– w czterech dziedzinach	11	9	9	7	7	6	6	4
– w pięciu dziedzinach	8	8	8	4	6	4	2	3
– w sześciu dziedzinach	6	7	6	4	5	4	2	2
– w siedmiu dziedzinach	6	6	6	3	3	4	2	3
– w ośmiu dziedzinach	6	4	5	3	4	2	2	1
– w dziewięciu dziedzinach	9	8	7	4	3	3	2	1

Przeciętnie badani wskazywali jeden obszar uwzględniony w sondażu (średnia 1,32). Z analiz wynika, że średnio największą liczbę dziedzin wymieniali ankietowani niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (średnia 4,94) oraz z gospodarstw domowych o dochodach nieprzekraczających 1499 zł na osobę (średnia 2,11).

Pytanie o poziom zaspokojenia różnego rodzaju potrzeb umożliwia lepsze zrozumienie, co dla badanych oznacza życie skromne, przeciętne lub dobre. Ponad połowa respondentów żyjących biednie lub skromnie zadeklarowała, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zabrakło im na wydatki związane z wypoczynkiem oraz wyposażeniem domu (po 52%). Znacznej grupie będących w najtrudniejszej sytuacji materialnej nie starczało na leczenie (42%), zakup odzieży oraz obuwia (34%), a także na wydatki związane z życiem kulturalnym (34%). Badani żyjący biednie lub skromnie stosunkowo najrzadziej ograniczali wydatki na naukę i kształcenie (12%).

Skala niezaspokojenia potrzeb wśród lepiej oceniających swój poziom życia jest mniejsza. Zwraca uwagę, że – niezależnie od deklarowanego poziomu życia – stosunkowo najczęściej ograniczane były wydatki związane z wypoczynkiem oraz wyposażeniem domu. Mniej więcej co trzeci określający sytuację swoich rodzin jako przeciętną i mniej więcej co dziesiąty określający ją jako dobrą lub bardzo dobrą zgłaszał problemy ze sfinansowaniem wypoczynku oraz z zakupem sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu.

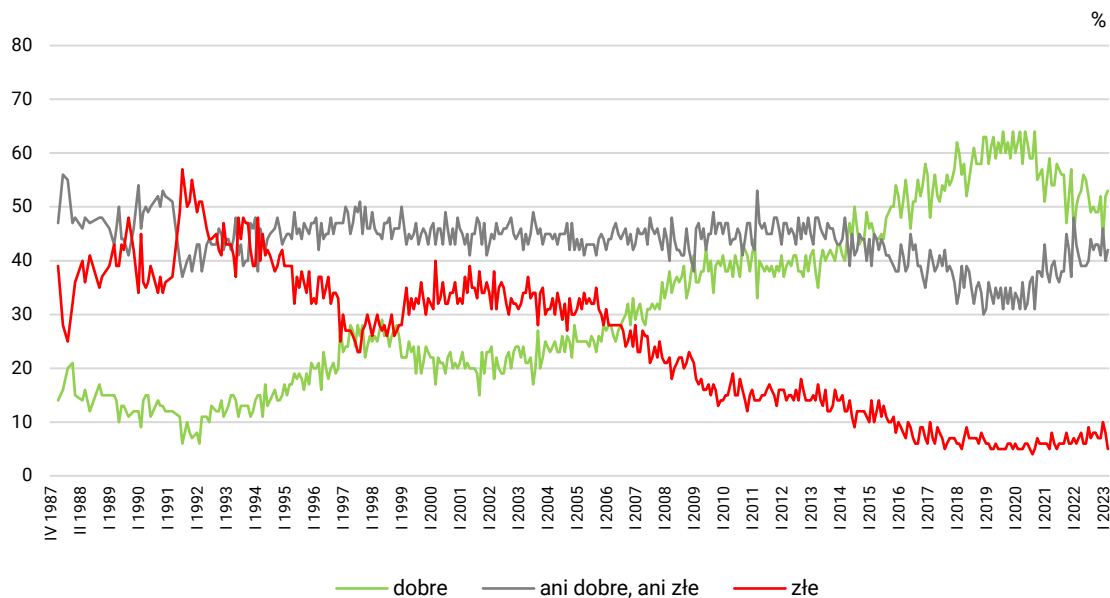
TABELA 6

Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:	Odpowiedzi twierdzące badanych deklarujących, że ich rodziny żyją:		
	biednie lub skromnie	średnio	dobrze lub bardzo dobrze
	w procentach		
– wydatki związane z wycieczkami – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci	52	34	11
– zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	52	30	9
– wydatki związane z leczeniem	42	17	2
– zakup ubrania, butów	34	11	2
– wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)	34	19	4
– pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stałe opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)	29	7	1
– zakup żywności	28	5	1
– zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą	22	4	0
– wydatki związane z nauką, kształceniem	12	5	1

WARUNKI MATERIALNE GOSPODARSTW DOMOWYCH – OCENY I PRZEWIDYWANIA

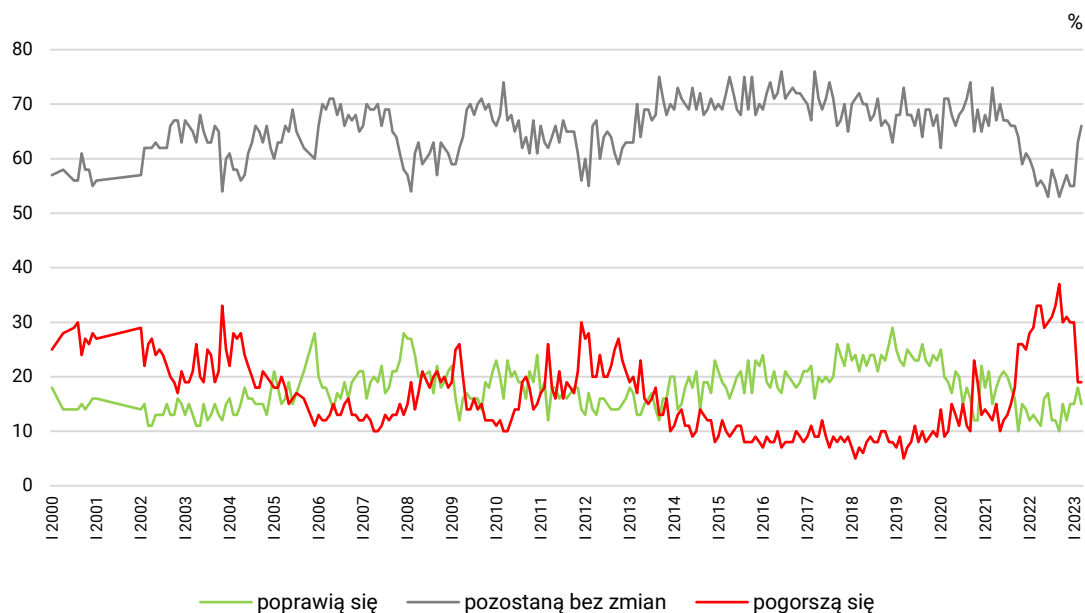
W marcu 2023 roku więcej niż połowa ankietowanych dobrze oceniała warunki materialne swoich gospodarstw domowych (53%), ponad dwie piąte przeciętnie (42%), a relatywnie niewiele – źle (5%). W ciągu ostatniego roku oceny te nie zmieniły się znacząco. Uwzględniając natomiast nieco dłuższą perspektywę, zauważyć można, że najlepsze wyniki w historii naszych badań rejestrowaliśmy w okresie poprzedzającym pandemię. W kolejnych latach nastąpiło natomiast pogorszenie.

RYS. 5. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego?
Czy są one:

W marcu dwie trzecie badanych (66%) uważało, że warunki materialne ich gospodarstw domowych w ciągu najbliższego roku nie zmienią się, blisko co piąty respondent przewidywał ich pogorszenie (19%), a trochę mniej – poprawę (15%). W stosunku do ubiegłego roku rejestrujemy poprawę prognoz. Rok temu, podobnie jak teraz, najwięcej ankietowanych nie oczekiwało zmian w położeniu materialnym, natomiast liczba pesymistów kilkakrotnie przewyższała liczbę optymistów. Warto podkreślić, że poziom pesymizmu notowany w ciągu ostatniego roku był najwyższy od 2000 roku. Wyraźny spadek negatywnych przewidywań nastąpił w pierwszym kwartale 2023 roku.

RYS. 6. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:

Pesymizm w prognozach częściej niż pozostali wyrażają badani w wieku 35-44 lata (28%) i mieszkający w dużych miastach, liczących od 100 000 do 499 999 mieszkańców (24%). Pogorszenia najczęściej obawiają się osoby oceniające źle obecne warunki materialne (55%), a wśród aktualnie z nich zadowolonych odsetek przewidujących pogorszenie jest pięciokrotnie mniejszy (11%).

TABELA 7

Ocena własnych warunków materialnych	Przewidywania dotyczące warunków materialnych w ciągu najbliższego roku:		
	pogorszą się	pozostaną bez zmian	poprawią się
	w procentach		
Złe	55	34	12
Średnie	25	65	10
Dobre	11	70	19

W okresie poprzedzającym pandemię koronawirusa wskaźniki położenia materialnego Polaków poprawiały się. W 2019 roku notowaliśmy najmniejszy w historii naszych badań udział obawiających się biedy, a zarazem najwyższe odsetki całkowicie spokojnych o swoją finansową przyszłość oraz deklarujących, że żyje im się dobrze lub bardzo dobrze. Pandemia koronawirusa, wojna za naszą wschodnią granicą, a także rosnąca inflacja nie pozostały bez wpływu na postrzeganie poziomu życia oraz odczuwane obawy – analizowane przez nas wskaźniki uległy pogorszeniu.

W ciągu ostatniego roku pogorszyły się nieco oceny poziomu życia oraz wzrosły obawy przed biedą. Odnotowany w tym roku odsetek obawiających się biedy jest najwyższy od 2015 roku, a udział ankietowanych, którzy deklarują, że żyje im się dobrze lub bardzo dobrze, jest najniższy od 2017 roku. Nie zmienia to jednak faktu, że podobnie jak w ubiegłych latach największa część ankietowanych deklaruje, że żyje im się średnio – starcza im na co dzień, lecz muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy, a obawiający się biedy należą do wyraźnej mniejszości. Znaczna część respondentów przyznaje, że w ciągu ostatniego roku zdarzały się w ich gospodarstwie domowym sytuacje, że nie starczało pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb, najczęściej były to problemy ze sfinansowaniem wypoczynku, a w drugiej kolejności sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu.

W ostatnich miesiącach rejestrujemy spadek obaw w prognozach dotyczących warunków materialnych gospodarstw domowych, które w ostatnim roku były najwyższe od blisko ćwierćwiecza, czyli od kiedy monitorujemy tę kwestię.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka

TABELA 1

		Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana(i) gospodarstwie domowym?				Liczba osób
		Żyjemy bardzo biednie/skromnie	Żyjemy średnio	Żyjemy dobrze/bardzo dobrze	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		18	54	27	1	984
Płeć	Mężczyźni	17	53	29	1	463
	Kobiety	19	54	25	1	522
Wiek	18–24 lata	16	43	37	4	95
	25–34	12	49	37	2	152
	35–44	14	54	32		192
	45–54	14	56	28	1	155
	55–64	22	56	21	0	155
	65 lat i więcej	26	58	16	0	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	56	23	1	404
	Miasto do 19 999	18	52	26	4	139
	20 000 – 99 999	19	54	28		216
	100 000 – 499 999	14	57	29	0	134
	500 000 i więcej mieszk.	12	41	45	3	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	49	18	2	153
	Zasadnicze zawodowe	26	58	16	1	229
	Średnie	14	58	27	1	350
	Wyższe	9	47	43	1	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	44	50		137
	Średni personel, technicy	4	66	30		29
	Pracownicy adm.-biurowi	12	53	33	2	71
	Pracownicy usług	11	59	29	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	20	56	23	1	109
	Robotnicy niewykwalifik.	27	45	28		40
	Rolnicy	16	62	22		43
	Pracujący na własny rach.	7	55	36	2	44
	Bezrobotni	38	37	22	3	17
	Emeryci	23	62	14	0	268
	Renciści	44	46	10		36
	Uczniowie i studenci	10	31	52	8	48
	Zajmujący się domem i inni	33	48	19		63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	53	31	2	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	50	40		135
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	52	35	1	243
	prywatnym gosp. rolnym	10	65	25		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	35	55	9		147
	Od 1500 zł do 1999 zł	26	60	13		156
	Od 2000 zł do 2999 zł	11	63	26	0	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	15	48	37		97
	4000 zł i więcej	4	38	57		140
	Trudno powiedzieć	16	55	24	5	89
	Odmowa odpowiedzi	18	52	28	3	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	82	18			46
	Średnie	27	65	7	1	410
	Dobre	6	48	45	1	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	63	14	2	50
	Raz w tygodniu	18	53	28	1	339
	1–2 razy w miesiącu	18	64	18	1	122
	Kilka razy w roku	16	56	28	0	218
	W ogóle nie uczestniczy	21	46	33		235
Poglądy polityczne	Lewica	16	53	31		219
	Centrum	14	62	24	0	237
	Prawica	19	52	28	1	349
	Trudno powiedzieć	26	45	26	3	147

TABELA 2

		Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?					Liczba osób
		Jestem spokojny(a), że finansowo dam (damy) sobie radę	Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że moja (nasza) sytuacja materialna może się pogorszyć	Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzę (poradzimy)	Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzę (poradzimy)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		25	41	28	4	2	984
Płeć	Mężczyźni	29	42	25	3	1	463
	Kobiety	21	40	31	5	3	522
Wiek	18–24 lata	33	38	21	4	4	95
	25–34	29	42	21	6	2	152
	35–44	22	42	32	4	1	192
	45–54	23	44	24	4	4	155
	55–64	27	36	33	4		155
	65 lat i więcej	21	41	32	4	2	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	40	33	4	2	404
	Miasto do 19 999	24	38	28	7	4	139
	20 000 – 99 999	30	42	25	3	1	216
	100 000 – 499 999	20	48	24	6	2	134
	500 000 i więcej mieszk.	38	37	22	1	3	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	31	40	8	4	153
	Zasadnicze zawodowe	23	42	31	3	2	229
	Średnie	22	44	27	5	2	350
	Wyższe	35	42	19	2	2	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	40	16	2		137
	Średni personel, technicy	29	55	16			29
	Pracownicy adm.-biurowi	20	33	39	4	4	71
	Pracownicy usług	24	41	28	6	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	31	34	26	7	3	109
	Robotnicy niewykwalifik.	20	56	24			40
	Rolnicy	7	59	32	2		43
	Pracujący na własny rach.	29	41	21	5	4	44
	Bezrobotni	28	27	23	13	10	17
	Emeryci	20	41	35	2	2	268
	Renciści	15	43	31	11		36
Pracuje w:	Uczniowie i studenci	39	36	17	2	5	48
	Zajmujący się domem i inni	8	43	36	11	3	63
	inst. państw., publicznej	31	43	20	5	1	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	33	29	3	2	135
	sekt. prywat. poza rolnict.	29	43	22	4	2	243
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	14	58	26	2		49
	Do 1499 zł	15	37	36	11	1	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	16	36	39	8	0	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	19	55	22	3	1	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	33	44	20	1	2	97
	4000 zł i więcej	44	40	14	1	1	140
	Trudno powiedzieć	25	39	29	1	6	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	27	34	33	2	5	180
	Złe	1	14	40	43	2	46
	Średnie	9	41	42	4	2	410
Udział w prakt. religijnych	Dobre	39	43	16	1	2	528
	Kilka razy w tygodniu	25	37	31	5	2	50
	Raz w tygodniu	28	40	28	2	2	339
	1–2 razy w miesiącu	20	37	36	4	2	122
	Kilka razy w roku	21	42	30	5	2	218
	W ogóle nie uczestniczy	26	45	21	7	1	235
Poglądy polityczne	Lewica	25	44	26	5	0	219
	Centrum	19	42	34	3	1	237
	Prawica	29	39	27	3	1	349
	Trudno powiedzieć	23	39	25	8	5	147

TABELA 3

		Wskaźnik deprywacji		Liczba osób
		Średnia	Std.dev.	
Ogółem		1,32	2,09	993
Płeć	Mężczyźni	1,13	1,97	466
	Kobiety	1,50	2,18	527
Wiek	18–24 lata	1,45	2,10	95
	25–34	1,38	2,04	156
	35–44	1,61	2,47	193
	45–54	1,25	2,04	158
	55–64	1,15	1,92	155
	65 lat i więcej	1,17	1,91	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	1,31	2,05	406
	Miasto do 19 999	1,40	2,02	140
	20 000 – 99 999	1,40	2,12	218
	100 000 – 499 999	1,55	2,54	137
	500 000 i więcej mieszk.	,75	1,40	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	1,88	2,59	153
	Zasadnicze zawodowe	1,18	1,99	231
	Średnie	1,28	1,98	352
	Wyższe	1,18	1,96	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1,18	2,02	139
	Średni personel, technicy	,94	1,54	29
	Pracownicy adm.-biurowi	1,38	2,13	72
	Pracownicy usług	1,51	2,22	79
	Robotnicy wykwalifikowani	1,51	2,54	110
	Robotnicy niewykwalifik.	1,18	1,74	41
	Rolnicy	,79	1,39	43
	Pracujący na własny rach.	1,00	1,60	44
	Bezrobotni	2,86	3,23	17
	Emeryci	1,10	1,87	268
	Renciści	2,08	2,41	37
	Uczniowie i studenci	1,40	2,07	50
	Zajmujący się domem i inni	1,94	2,34	63
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1,36	2,29
spółce właścicieli prywatnych i państwa		1,11	2,03	137
sekt. pryw. poza rolnict.		1,30	2,00	243
prywatnym gosp. rolnym		,65	,95	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	2,11	2,60	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	1,63	2,05	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	1,32	2,10	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	1,21	2,07	97
	4000 zł i więcej	,50	1,28	140
	Trudno powiedzieć	1,46	2,28	89
	Odmowa odpowiedzi	1,07	1,83	189
Ocena własnych war. mater.	Złe	4,94	2,76	47
	Średnie	1,78	2,16	417
	Dobre	,64	1,44	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1,39	2,13	50
	Raz w tygodniu	1,07	1,89	341
	1–2 razy w miesiącu	1,37	2,12	122
	Kilka razy w roku	1,42	2,06	218
	W ogóle nie uczestniczy	1,63	2,38	235
Poglądy polityczne	Lewica	1,33	2,01	219
	Centrum	1,28	2,06	237
	Prawica	1,24	2,08	349
	Trudno powiedzieć	1,63	2,32	149

TABELA 4

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na zakup żywności?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		8	92	1	985
Płeć	Mężczyźni	6	93	1	464
	Kobiety	9	90	1	521
Wiek	18–24 lata	6	93	2	95
	25–34	8	89	3	152
	35–44	9	91		192
	45–54	6	93	1	156
	55–64	8	92		155
	65 lat i więcej	9	91		236
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	93	1	403
	Miasto do 19 999	11	87	2	139
	20 000 – 99 999	8	92		216
	100 000 – 499 999	12	88		135
	500 000 i więcej mieszk.	2	97	1	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	85	1	153
	Zasadnicze zawodowe	8	92		229
	Średnie	6	92	1	350
	Wyższe	5	94	0	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	94		138
	Średni personel, technicy	3	97		29
	Pracownicy adm.-biurowi	4	96		71
	Pracownicy usług	6	92	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	14	86	1	109
	Robotnicy niewykwalifik.	4	96		40
	Rolnicy		100		42
	Pracujący na własny rach.	5	93	2	44
	Bezrobotni	31	69		17
	Emeryci	8	92		268
	Renciści	17	83		36
	Uczniowie i studenci	5	92	3	48
	Zajmujący się domem i inni	11	86	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	93		122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	94		135
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	92	1	243
	prywatnym gosp. rolnym		100		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	16	84		147
	Od 1500 zł do 1999 zł	9	91		156
	Od 2000 zł do 2999 zł	9	91		174
	Od 3000 zł do 3999 zł	4	96		97
	4000 zł i więcej	3	97		140
	Trudno powiedzieć	6	93	2	89
	Odmowa odpowiedzi	6	91	3	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	42		46
	Średnie	9	90	1	411
	Dobre	2	97	1	527
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	88		50
	Raz w tygodniu	5	94	1	339
	1–2 razy w miesiącu	6	94		122
	Kilka razy w roku	9	91		217
	W ogóle nie uczestniczy	11	89		235
Poglądy polityczne	Lewica	6	94		219
	Centrum	6	94		237
	Prawica	8	92	0	349
	Trudno powiedzieć	14	86		146

TABELA 5

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na zakup ubrania, butów?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		12	86	1	986
Płeć	Mężczyźni	10	88	1	465
	Kobiety	14	85	1	521
Wiek	18–24 lata	15	83	2	95
	25–34	11	84	4	152
	35–44	16	84	0	193
	45–54	11	88	1	156
	55–64	9	90	1	155
	65 lat i więcej	12	88	0	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	86	1	403
	Miasto do 19 999	10	88	2	139
	20 000 – 99 999	13	86	1	217
	100 000 – 499 999	16	83	1	135
	500 000 i więcej mieszk.	6	93	1	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	80	1	153
	Zasadnicze zawodowe	13	87	0	230
	Średnie	10	88	2	350
	Wyższe	11	88	1	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	91	2	138
	Średni personel, technicy	15	85		29
	Pracownicy adm.-biurowi	17	83		71
	Pracownicy usług	13	85	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	17	82	2	110
	Robotnicy niewykwalifik.	8	89	3	40
	Rolnicy	3	97		42
	Pracujący na własny rach.	6	92	2	44
	Bezrobotni	39	59	2	17
	Emeryci	10	89	0	268
	Renciści	25	75		36
	Uczniowie i studenci	12	85	3	48
Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	16	81	3	63
	inst. państw., publicznej	11	89	1	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	88		135
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	85	3	243
	prywatnym gosp. rolnym	2	98		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	79		147
	Od 1500 zł do 1999 zł	18	81	1	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	8	90	1	174
	Od 3000 zł do 3999 zł	12	87	1	97
	4000 zł i więcej	5	95		140
	Trudno powiedzieć	16	82	2	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	9	87	4	182
	Złe	53	47		46
	Średnie	17	81	2	412
Udział w prakt. religijnych	Dobre	5	94	1	527
	Kilka razy w tygodniu	10	90		50
	Raz w tygodniu	10	88	1	340
	1–2 razy w miesiącu	13	87		122
	Kilka razy w roku	11	88	1	217
	W ogóle nie uczestniczy	17	83	1	235
Poglądy polityczne	Lewica	11	89	1	219
	Centrum	10	89	0	237
	Prawica	13	87	0	349
	Trudno powiedzieć	15	83	2	146

TABELA 6

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		6	93	1	985
Płeć	Mężczyźni	5	94	1	464
	Kobiety	8	92	1	522
Wiek	18–24 lata	7	91	2	95
	25–34	5	92	3	152
	35–44	8	92		193
	45–54	6	94	1	155
	55–64	4	96		155
	65 lat i więcej	8	92		236
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	93	1	404
	Miasto do 19 999	6	93	2	139
	20 000 – 99 999	7	93	0	217
	100 000 – 499 999	11	89		134
	500 000 i więcej mieszk.	3	96	1	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	86	1	153
	Zasadnicze zawodowe	7	93		230
	Średnie	6	93	1	350
	Wyższe	4	96	0	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	97		137
	Średni personel, technicy	4	96		29
	Pracownicy adm.-biurowi	5	95		71
	Pracownicy usług	7	91	3	79
	Robotnicy wykwalifikowani	13	87	1	110
	Robotnicy niewykwalifik.	2	98		40
	Rolnicy	3	97		43
	Pracujący na własny rach.		98	2	44
	Bezrobotni	24	76		17
	Emeryci	6	94		268
	Renciści	18	82		36
	Uczniowie i studenci	7	89	3	48
	Zajmujący się domem i inni	7	90	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	95		121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	94	0	135
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	94	1	243
	prywatnym gosp. rolnym		100		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	16	84		147
	Od 1500 zł do 1999 zł	5	95		156
	Od 2000 zł do 2999 zł	7	93		175
	Od 3000 zł do 3999 zł	3	97		97
	4000 zł i więcej	1	99		140
	Trudno powiedzieć	11	88	2	89
Odmowa odpowiedzi		4	93	3	181
	Złe	48	52		46
	Średnie	7	92	1	411
Ocena własnych war. mater.	Dobre	2	97	1	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	97		50
	Raz w tygodniu	6	93	1	340
	1–2 razy w miesiącu	6	94		122
	Kilka razy w roku	5	95		218
	W ogóle nie uczestniczy	10	90		235
Poglądy polityczne	Lewica	5	94	0	219
	Centrum	6	94		237
	Prawica	6	93	0	349
	Trudno powiedzieć	10	90		147

TABELA 7

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na wydatki związane z leczeniem?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	81	1	984
Płeć	Mężczyźni	14	85	1	462
	Kobiety	20	78	2	522
Wiek	18–24 lata	16	81	3	94
	25–34	11	85	4	152
	35–44	18	81	1	192
	45–54	12	87	1	155
	55–64	18	81	1	155
	65 lat i więcej	24	75	1	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	82	1	404
	Miasto do 19 999	23	74	3	138
	20 000 – 99 999	16	82	1	217
	100 000 – 499 999	20	79	1	134
	500 000 i więcej mieszk.	8	89	3	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	69	2	153
	Zasadnicze zawodowe	18	82		230
	Średnie	16	82	2	349
	Wyższe	11	87	2	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	85	3	137
	Średni personel, technicy	5	95		28
	Pracownicy adm.-biurowi	13	87		71
	Pracownicy usług	12	86	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	18	80	2	110
	Robotnicy niewykwalifik.	15	85		40
	Rolnicy	3	97		43
	Pracujący na własny rach.	8	90	2	44
	Bezrobotni	23	77		17
	Emeryci	20	79	0	268
	Renciści	46	54		36
	Uczniowie i studenci	17	77	6	48
Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	32	64	3	63
	inst. państw., publicznej	18	81	1	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	86	1	135
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	88	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	3	97		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	28	72		147
	Od 1500 zł do 1999 zł	26	74	0	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	16	84		175
	Od 3000 zł do 3999 zł	16	83	1	97
	4000 zł i więcej	3	97		139
	Trudno powiedzieć	20	73	7	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	13	84	3	180
	Złe	71	29		46
	Średnie	25	73	3	410
Udział w prakt. religijnych	Dobre	7	93	1	527
	Kilka razy w tygodniu	29	71		50
	Raz w tygodniu	14	85	1	340
	1–2 razy w miesiącu	17	83		122
	Kilka razy w roku	20	79	1	217
	W ogóle nie uczestniczy	17	82	1	235
Poglądy polityczne	Lewica	16	83	2	219
	Centrum	16	84		237
	Prawica	18	81	1	349
	Trudno powiedzieć	21	79		147

TABELA 8

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na wydatki związane z nauką, kształceniem?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		5	90	4	976
Płeć	Mężczyźni	5	92	3	459
	Kobiety	5	90	5	516
Wiek	18–24 lata	6	92	2	95
	25–34	6	88	6	152
	35–44	8	90	2	190
	45–54	5	90	4	154
	55–64	2	93	4	153
	65 lat i więcej	4	90	6	232
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	90	4	400
	Miasto do 19 999	2	94	4	136
	20 000 – 99 999	5	89	6	215
	100 000 – 499 999	8	90	2	132
	500 000 i więcej mieszk.	1	94	5	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	84	9	153
	Zasadnicze zawodowe	4	92	4	226
	Średnie	4	92	3	347
	Wyższe	6	91	3	251
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	91	4	137
	Średni personel, technicy		96	4	28
	Pracownicy adm.-biurowi	7	93		70
	Pracownicy usług	11	87	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	5	90	5	110
	Robotnicy niewykwalifik.	2	94	4	38
	Rolnicy	3	93	4	43
	Pracujący na własny rach.	3	91	7	44
	Bezrobotni	16	84		16
	Emeryci	4	90	6	264
	Renciści	4	89	6	35
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	94	1	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	89	4	133
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	91	4	241
	prywatnym gosp. rolnym		96	4	49
	Trudno powiedzieć	6	83	11	89
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	9	88	3	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	7	91	2	154
	Od 2000 zł do 2999 zł	5	90	5	172
	Od 3000 zł do 3999 zł	4	94	2	96
	4000 zł i więcej		98	2	140
	Odmowa odpowiedzi	5	88	7	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	67	7	45
	Średnie	7	86	7	405
	Dobre	2	96	2	525
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	7	85	8	49
	Raz w tygodniu	4	91	5	335
	1–2 razy w miesiącu	5	91	4	121
	Kilka razy w roku	4	93	3	217
	W ogóle nie uczestniczy	7	90	3	234
Poglądy polityczne	Lewica	4	93	3	217
	Centrum	5	93	2	233
	Prawica	5	89	6	346
	Trudno powiedzieć	7	90	3	147

TABELA 9

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	79	4	981
Płeć	Mężczyźni	15	81	3	460
	Kobiety	19	77	4	521
Wiek	18–24 lata	22	73	4	94
	25–34	22	74	4	152
	35–44	22	74	4	190
	45–54	17	80	2	155
	55–64	13	84	3	155
	65 lat i więcej	11	85	4	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	80	5	401
	Miasto do 19 999	15	83	2	138
	20 000 – 99 999	22	75	3	216
	100 000 – 499 999	23	77	0	134
	500 000 i więcej mieszk.	12	83	5	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	75	5	153
	Zasadnicze zawodowe	12	84	4	228
	Średnie	18	78	4	349
	Wyższe	19	78	3	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	77	2	137
	Średni personel, technicy	21	79		28
	Pracownicy adm.-biurowi	24	76		71
	Pracownicy usług	24	74	2	78
	Robotnicy wykwalifikowani	16	81	3	110
	Robotnicy niewykwalifik.	17	79	5	39
	Rolnicy	3	94	3	43
	Pracujący na własny rach.	10	86	4	44
	Bezrobotni	29	57	14	17
	Emeryci	11	84	5	267
	Renciści	19	81		36
	Uczniowie i studenci	28	66	6	48
Zajmujący się domem i inni	21	73	6	63	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	79		121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	80	3	135
	sekt. prywat. poza rolnict.	20	77	3	240
	prywatnym gosp. rolnym		97	3	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	73	5	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	16	82	2	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	78	3	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	17	82	1	97
	4000 zł i więcej	9	89	2	140
	Trudno powiedzieć	19	73	7	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	17	77	6	178
	Złe	53	44	3	45
	Średnie	23	71	6	409
Udział w prakt. religijnych	Dobre	9	89	2	527
	Kilka razy w tygodniu	18	78	4	50
	Raz w tygodniu	13	83	3	338
	1–2 razy w miesiącu	18	77	5	120
	Kilka razy w roku	19	79	2	218
	W ogóle nie uczestniczy	20	77	3	235
Poglądy polityczne	Lewica	19	79	2	219
	Centrum	18	81	2	234
	Prawica	15	81	4	349
	Trudno powiedzieć	19	75	6	147

TABELA 10

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na wydatki związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		30	65	4	981
Płeć	Mężczyźni	26	70	3	462
	Kobiety	34	61	5	520
Wiek	18–24 lata	39	58	3	95
	25–34	35	62	4	151
	35–44	36	60	4	192
	45–54	33	65	2	155
	55–64	26	70	5	154
	65 lat i więcej	21	73	6	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	63	5	401
	Miasto do 19 999	29	67	4	137
	20 000 – 99 999	32	63	4	217
	100 000 – 499 999	31	68	1	134
	500 000 i więcej mieszk.	19	76	5	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	33	63	4	151
	Zasadnicze zawodowe	25	68	7	229
	Średnie	32	65	4	350
	Wyższe	32	66	2	251
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	66	2	136
	Średni personel, technicy	22	78		28
	Pracownicy adm.-biurowi	36	62	2	71
	Pracownicy usług	36	61	3	79
	Robotnicy wykwalifikowani	27	71	2	110
	Robotnicy niewykwalifik.	34	57	9	40
	Rolnicy	25	72	2	43
	Pracujący na własny rach.	27	71	2	44
	Bezrobotni	51	44	5	17
	Emeryci	22	71	7	266
	Renciści	32	66	2	36
	Uczniowie i studenci	41	53	6	48
Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	50	46	3	63
	inst. państw., publicznej	32	67	1	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	72	3	134
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	63	4	242
	prywatnym gosp. rolnym	23	75	2	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	42	54	4	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	34	61	5	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	32	65	4	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	30	69	1	97
	4000 zł i więcej	16	82	2	140
	Trudno powiedzieć	27	64	9	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	30	65	5	179
	Złe	77	19	4	46
	Średnie	41	52	6	407
Udział w prakt. religijnych	Dobre	18	80	2	528
	Kilka razy w tygodniu	20	75	5	50
	Raz w tygodniu	26	70	4	338
	1–2 razy w miesiącu	33	63	4	122
	Kilka razy w roku	35	64	1	217
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	34	62	4	235
	Lewica	37	58	4	217
	Centrum	29	69	2	236
	Prawica	25	71	4	348
	Trudno powiedzieć	34	61	5	147

TABELA 11

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28	68	4	984
Płeć	Mężczyźni	25	72	3	463
	Kobiety	31	64	5	522
Wiek	18–24 lata	24	71	6	95
	25–34	35	62	3	152
	35–44	34	62	3	192
	45–54	28	69	4	155
	55–64	27	68	5	155
	65 lat i więcej	22	74	4	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	68	4	404
	Miasto do 19 999	33	64	3	138
	20 000 – 99 999	28	68	4	217
	100 000 – 499 999	27	71	2	134
	500 000 i więcej mieszk.	21	69	10	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	36	61	3	153
	Zasadnicze zawodowe	25	71	5	230
	Średnie	28	68	4	350
	Wyższe	26	70	4	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	73	1	137
	Średni personel, technicy	27	69	4	28
	Pracownicy adm.-biurowi	27	69	4	71
	Pracownicy usług	35	63	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	27	70	3	110
	Robotnicy niewykwalifik.	26	64	10	40
	Rolnicy	36	61	2	43
	Pracujący na własny rach.	27	66	7	44
	Bezrobotni	43	57		17
	Emeryci	23	73	5	268
	Renciści	34	62	3	36
	Uczniowie i studenci	23	71	6	48
	Zajmujący się domem i inni	42	51	7	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	72	2	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	75	2	135
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	64	5	242
	prywatnym gosp. rolnym	31	67	2	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	45	54	2	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	33	63	4	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	27	70	3	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	27	73	1	97
	4000 zł i więcej	12	86	2	140
	Trudno powiedzieć	32	58	10	89
Odmowa odpowiedzi		22	70	8	180
	Złe	69	26	4	46
	Średnie	39	55	6	410
Ocena własnych war. mater.	Dobre	16	82	2	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	59	7	50
	Raz w tygodniu	22	74	4	340
	1–2 razy w miesiącu	31	67	2	122
	Kilka razy w roku	32	66	2	218
	W ogóle nie uczestniczy	31	64	5	235
Poglądy polityczne	Lewica	27	70	3	219
	Centrum	30	68	3	237
	Prawica	25	71	3	349
	Trudno powiedzieć	33	62	5	147

TABELA 12

		Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stałe opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)?			Liczba osób
		Zdarzyły się takie sytuacje	Nie było takich sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		9	90	1	984
Płeć	Mężczyźni	7	92	1	463
	Kobiety	11	87	2	522
Wiek	18–24 lata	11	86	3	95
	25–34	10	87	3	152
	35–44	10	89	1	192
	45–54	8	92	1	155
	55–64	9	90	1	155
	65 lat i więcej	8	91	0	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	89	2	404
	Miasto do 19 999	13	85	2	138
	20 000 – 99 999	9	91		217
	100 000 – 499 999	10	90		134
	500 000 i więcej mieszk.	5	94	1	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	82	2	153
	Zasadnicze zawodowe	8	92	0	230
	Średnie	9	90	2	350
	Wyższe	7	92	1	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	91	1	137
	Średni personel, technicy		100		28
	Pracownicy adm.-biurowi	8	92		71
	Pracownicy usług	9	89	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	15	84	1	110
	Robotnicy niewykwalifik.	14	86		40
	Rolnicy	3	97		43
	Pracujący na własny rach.	13	82	4	44
	Bezrobotni	30	70		17
	Emeryci	6	93	1	268
	Renciści	18	82		36
	Uczniowie i studenci	6	91	3	48
Zajmujący się domem i inni	10	87	3	63	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	86		121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	94		135
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	89	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	7	93		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	14	85	1	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	15	85		156
	Od 2000 zł do 2999 zł	8	91	1	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	7	93		97
	4000 zł i więcej	3	97		140
	Trudno powiedzieć	10	89	2	89
Odmowa odpowiedzi	Odmowa odpowiedzi	6	90	4	180
	Złe	54	46		46
	Średnie	11	87	1	410
Ocena własnych war. mater.	Dobre	4	95	1	528
	Kilka razy w tygodniu	6	94		50
Udział w prakt. religijnych	Raz w tygodniu	7	91	2	340
	1–2 razy w miesiącu	8	91	1	122
	Kilka razy w roku	8	92	1	218
	W ogóle nie uczestniczy	15	85		235
	Poglądy polityczne	Lewica	9	91	
Centrum		9	91		237
Prawica		9	90	1	349
Trudno powiedzieć		12	87	1	147

TABELA 13

		Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:			Liczba osób
		złe	ani dobre, ani złe	dobre	
		%	%	%	
Ogółem		5	42	53	993
Płeć	Mężczyźni	5	38	57	466
	Kobiety	5	45	50	527
Wiek	18–24 lata	4	33	62	95
	25–34	3	38	59	156
	35–44	5	39	56	193
	45–54	7	32	60	158
	55–64	5	45	51	155
	65 lat i więcej	5	54	41	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	44	50	406
	Miasto do 19 999	5	41	54	140
	20 000 – 99 999	4	42	54	218
	100 000 – 499 999	6	39	55	137
	500 000 i więcej mieszk.	2	38	60	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	53	38	153
	Zasadnicze zawodowe	5	48	47	231
	Średnie	5	40	55	352
	Wyższe	2	32	66	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	27	71	139
	Średni personel, technicy	3	32	65	29
	Pracownicy adm.-biurowi	4	40	56	72
	Pracownicy usług	4	39	58	79
	Robotnicy wykwalifikowani	7	37	56	110
	Robotnicy niewykwalifik.	11	50	39	41
	Rolnicy	5	37	57	43
	Pracujący na własny rach.		32	68	44
	Bezrobotni	27	34	39	17
	Emeryci	3	54	42	268
	Renciści	9	58	33	37
	Uczniowie i studenci	4	31	65	50
Zajmujący się domem i inni	7	48	45	63	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	31	67	124
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	33	60	137
	sekt. prywat. poza rolnict.	3	37	60	243
	prywatnym gosp. rolnym	2	46	51	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	12	53	35	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	5	53	42	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	3	43	55	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	1	36	62	97
	4000 zł i więcej	1	18	81	140
	Trudno powiedzieć	2	50	49	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	6	40	53	189
	Złe	100			47
	Średnie		100		417
Udział w prakt. religijnych	Dobre			100	529
	Kilka razy w tygodniu	6	48	46	50
	Raz w tygodniu	4	38	58	341
	1–2 razy w miesiącu	3	43	54	122
	Kilka razy w roku	3	45	52	218
	W ogóle nie uczestniczy	9	40	51	235
Poglądy polityczne	Lewica	5	45	51	219
	Centrum	4	38	58	237
	Prawica	3	39	58	349
	Trudno powiedzieć	11	45	44	149

TABELA 14

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:			Liczba osób
		pogorszą się	pozostaną bez zmian	poprawią się	
		%	%	%	
Ogółem		19	66	15	993
Płeć	Mężczyźni	19	67	14	466
	Kobiety	20	65	15	527
Wiek	18–24 lata	21	60	19	95
	25–34	12	71	17	156
	35–44	28	58	14	193
	45–54	21	66	13	158
	55–64	19	68	13	155
	65 lat i więcej	15	71	14	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	64	19	406
	Miasto do 19 999	20	67	13	140
	20 000 – 99 999	21	69	10	218
	100 000 – 499 999	24	65	10	137
	500 000 i więcej mieszk.	16	68	16	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	64	24	153
	Zasadnicze zawodowe	16	70	14	231
	Średnie	22	67	11	352
	Wyższe	22	63	15	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	65	16	139
	Średni personel, technicy	23	67	10	29
	Pracownicy adm.-biurowi	24	64	12	72
	Pracownicy usług	21	69	10	79
	Robotnicy wykwalifikowani	17	65	17	110
	Robotnicy niewykwalifik.	18	67	14	41
	Rolnicy	25	58	17	43
	Pracujący na własny rach.	22	56	22	44
	Bezrobotni	18	56	26	17
	Emeryci	16	69	15	268
	Renciści	14	77	10	37
	Uczniowie i studenci	21	65	13	50
	Zajmujący się domem i inni	19	67	14	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	67	12	124
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	18	66	15	137
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	64	15	243
	prywatnym gosp. rolnym	18	60	23	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	20	65	15	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	23	62	15	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	16	72	12	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	21	63	15	97
	4000 zł i więcej	15	64	21	140
	Trudno powiedzieć	14	68	18	89
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	21	68	11	189
	Złe	55	34	12	47
	Średnie	25	65	10	417
Udział w prakt. religijnych	Dobre	11	70	19	529
	Kilka razy w tygodniu	10	62	28	50
	Raz w tygodniu	17	68	15	341
	1–2 razy w miesiącu	20	66	13	122
	Kilka razy w roku	20	67	14	218
	W ogóle nie uczestniczy	22	63	15	235
Poglądy polityczne	Lewica	32	58	10	219
	Centrum	14	76	9	237
	Prawica	12	67	21	349
	Trudno powiedzieć	23	61	16	149